

Enn sådan fascinerande föreställning

Amerikanostalgi, revy pärlor och svensken som flykting. Max Hebert ser Svenska Amerika Linien på Sandvikens Kulturcentrum tillsammans med Marcela Dávila och Francia Villa, båda lärare, flyktingar från Latinamerika, men bosatta i Gävle sedan många år.

Marcela: Gud vad bra han sjunger! Vilken inlevelse. Med sin stora kroppshydda rör han sig så graciöst, så utstuderat, otroligt skickligt. En annorlunda föreställning.

Francia: Det var fantastiskt, en upplevelse. Mycket, mycket bra. Vilken röst. En väldigt fin kväll. .

Max: Jag ska ge en liten bakgrund till vad det är vi har sett. Mattias Enn sjunger och spelar i en föreställning om den Svenska Amerika Linien – stora fartyg som gick mellan Göteborg och New York från 1915 till 1975. Det är en berättelse om allt från svenskar som emigrerade till USA till glimtar av filmstjärnor och kungligheter. Föreställningen bärs fram av ett stort antal sångnummer med låtar från den aktuella tiden. Många av Karl Gerhard, men också Evert Taube och amerikanska klassiker.

Marcela: Jag blev så gripen av när han berättade om svensken som emigrerat, och sjöng om att man aldrig mer skulle få se sitt hemland. Jag kan känna igen det. Jag lämnade Argentina med min familj när jag var 18 år. Min mamma var hotad av tortyr och fängelse. Jag visste inte om jag någonsin skulle kunna komma tillbaka.

Francia: Precis. Det är en viktig berättelse, om svensken som flydde, som inte fick något jobb eller fick stå och diska, som blev utstött. Det är precis som de som kommer till Sverige. Livet som invandrare, det är ingen skillnad. Då som nu.

Max: Jag tycker att det här är en fascinerande föreställning. Mattias Enn lyckas vara nostalgisk, konservativ, queer, feminist och antirasist på samma gång. Med längtansfull blick

Mattias Enn, en skicklig estradör.
Fotograf: Photographer Oskar Ohlson

berättar han om dåtidens glansdagar, men med små och effektiva medel ifrågasätter han både könsroller och rasism. Han går in kvinnogestalter med elegans och intelligens. Det är en väldigt egen konstnärlig röst.

Francia: Jag tycker att det var intressant att han lyfte fram klasskillnaderna. Och att han tog rikemansperspektivet. När han berättade om rederifamiljen Broström som ägde så mycket, det påminner mycket om hur det var i Colombia på 80-90-talet, några få familjer som ägde allt och hade alla fördelar. Och som anpassar sig efter alla tider. Tänk på Bert Karlsson, först drev han Ny Demokrati och ville kasta ut invandrarna, nu driver han flyktingboende. Allt för att tjäna pengar.

Max: Föreställningen berör den mångåriga relationen mellan svenskarna och USA. I Sverige kan jag tycka att vi har en väldigt romantisk bild av USA. Där är allt lite häftigare, lite bättre, lite modernare.

Marcela: I de kretsar där jag kom ifrån i Argentina var det tvärt om. USA hade Lantinamerika som sin bakgård. Man hämtade arbetskraft och råvaror där, man stödde militärregeringar. Det var bara förtryck. Jag tänkte att USA var det sista landet i världen som jag skulle vilja åka till.

Francia: I Colombia såg många det på ett annat sätt. För dem var USA drömmarnas land. I USA fanns pengar, där kunde man få ett liv. I Colombia var det så fattigt. Många offrade allt de hade, utsatte sig för det värsta för att nå drömmen. De tog sig genom hela Centralamerika, betalade smugglare för att komma till USA. Se på dem från Syrien nu, som bara har bestämt sig för att gå bort från det där. Så var det i Colombia också.

Marcela: Jag tänker på den hemlängtan som finns i föreställningen, som svensken i USA känner. Jag har gått igenom många olika faser. Först var allt så nytt och spännande i Sverige. Sen kom rotlösheten, sorgen, man ville hem. Vi tänkte "nästa år ska vi åka", och sen, "nästa år". Men sen när man kom och hälsade på i Argentina, då kände jag mig inte hemma där heller. Landet som jag lämnade fanns inte mer. Man kan inte gå tillbaka till dåtiden. Nu är Sverige mitt hem. Jag har bott här i 33 år. Nu när jag är i Argentina längtar jag hem till Sverige.

Francia: Ja, man behöver mycket stöd. Man känner "vem är jag?", "var hör jag till?" Det är en lång process. Det saknas en förståelse för flyktingar, vad de går igenom. Men nu har jag bott här halva livet. Det här är min plats.

.

Max: Ja, det här var en skiftande kväll. Svensken som flykting. Blandat med lustiga sånger och kåta damer. Jag är lite förvirrad. Och glad.

Max Hebert, 20151118. Gefle Dagblad